

Dit boek kwam tot stand in samenwerking met de UCLL hogeschool, campus Sociale School Heverlee

D/2022/45/242 - ISBN 978 94 014 8590 6 - NUR 740, 402

Vormgeving omslag en binnenwerk: Gert Degrande | De Witlofcompagnie

© De auteurs & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2022.

Uitgeverij LannooCampus maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediodivisie van Uitgeverij Lannoo nv.

Alle rechten voorbehouden.

Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uitgeverij LannooCampus
Vaartkom 41 bus 01.02
3000 Leuven
België

www.lannoocampus.be

Postbus 23202
1100 DS Amsterdam
Nederland

www.lannoocampus.nl

DOE

boek

voor de wereldverbeteraar

**100 tips voor kleine
en grote solidariteit**

Lannoo
Campus

Doen, doen, doen en ook voelen, stilstaan, bewust worden, verbinden, samenwerken, vechten, strijden, loslaten.

Doen, doen, doen en ook voelen, stilstaan, bewust worden, verbinden, samenwerken, vechten, strijden, loslaten. Van ronkende verdragen tot de helpende hand, solidariteit kent vele kleuren, geschilderd in het boek dat voor je ligt. Met getuigenissen van mensen die jarenlang op diverse niveaus gesleuteld hebben aan een solidaire samenleving. Ze beschrijven hun innerlijke geboorteproses van solidariteit en delen authentieke en welgemeende tips met jou. In de zoektocht naar een betere wereld willen ze jou aanzetten tot actie, je laten duiken in het bad van geven en krijgen.

Dit boek is een verjaardagsgeschenk. Op 1 mei 2022 bestaat de Sociale School Heverlee honderd jaar. Een eeuw geleden

leidde pater Laurentius Perquy de studenten van de Sociale School in Heverlee op tot ‘katholieken van de daad’. Wereldverbeteraars dus, maar geen doetjes. ‘Geen brave jongens’ en met een andere spirit dan een ‘gedweë gehoorzaamheid’ of een ‘lamlendige kuddegeest’, zo schreef Alfons Smets later (A. Smets, *Herkomst*, p. 58-59).

Ook vandaag blijft solidariteit noodzakelijk als krachtbron om de uitdagingen van de toekomst – polarisatie, de kloof tussen arm en rijk, het klimaat – aan te gaan. Dus dankjewel aan alle geëngageerde partners, collega’s en studenten die een bijdrage hebben geleverd aan dit boek.

Grasduin, laat je oog vallen op een zin die je inspireert en aanzet tot solidariteit. Lees aandachtig en traag, zin voor zin, denk na en maak de juiste keuzes. Laat je inspireren door de vele getuigenissen van kleine en grote wereldverbeteraars. Proef de zoete smaak van wederkerigheid in solidariteit.

En dóé dan, maak werk van een betere wereld. Wij danken je bij voorbaat voor je engagement.

Bernadette Houdart, Kris Daniels,

Sven Van der Aa.

**Blijf niet
kamperen in
het basiskamp**

“ *Onze veilige, intellectuele cocon af en toe even achterlaten: dat zouden we allemaal moeten doen om onze wereld beter te maken.* ”

Of ik een tip heb voor een betere wereld? De vraag zet me aan tot een moment van beschouwing. Wat moet er dan allemaal beter? Het resultaat van die overpeinzing: onnoemelijk veel vragen, problemen, uitdagingen en kansen. Grote en kleine, hier en veel verder. Geen berg, maar een echte bergketen, haast niet te overzien. Om moedeloos van te worden. En toch. Mensen hebben zich over heel de planeet verspreid. Een berg, een rivier, een zee, het schrok onze voorgangers niet af. Ze bleven niet bij de pakken zitten, maar voegden de daad bij het woord, op zoek naar een beter leven. Dat is ook wat wereldverbeteraars in alle tijden verbindt. Ze blijven niet in het basiskamp aan de voet van de berg, maar zoeken hun weg naar boven en weer naar beneden. In groep, want dat maakt onvoorspelbare bergtochten veiliger.

We zijn natuurlijk niet allemaal avonturiers, gelukkig maar. Maar iedereen waagt zich wel eens aan een wandeling langs ongekende paden, doet ontdekkingen dicht bij huis, ontmoet nieuwe, leuke mensen, helpt al eens een voorbijganger. En dat is precies wat we moeten doen om onze wereld beter te maken: onze veilige, intellectuele en fysieke cocon even achterlaten. Liefst met enige voorbereiding om de tocht goed te kunnen inschatten, om dan te gaan bussen, pannenkoeken te bakken op het schoolfeest, collega's te vertegenwoordigen ... Vaak komt van het een het andere. Want een betere wereld smaakt altijd naar meer.

Marc Leemans is voorzitter van het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV).

W
ees
een
koord
danser

Aan het begin van 2022 ontving amper 9,5 procent van de mensen uit lage-inkomenslanden minstens één prik tegen corona, terwijl in Europa de boostercampagne voor de derde prik al volop draaide. Is de strijd tegen wereldwijde ongelijkheid überhaupt realistisch wanneer we er zelfs in een pandemie niet in slagen om samen te werken om iedereen wereldwijd te beschermen? Deze vraag leidt al snel tot doemdenken. Toch is er voor *changemakers* maar één optie: al koorddansend de actie opzoeken.

Het lijkt ontmoedigend om het onrecht in de wereld te zien, zeker omdat het altijd en overal aanwezig is. Maar net in het zién van onrecht en het te beoordelen als onaanvaardbaar zit een ongelooflijke kracht.

“ ***Besef dat er niet één blauwdruk is, sta open voor alle mogelijke manieren om internationale solidariteit waar te maken.*** ”

Een kracht die aanzet tot handelen. Dat is wat we nodig hebben, vandaag meer dan ooit. En het gebeurt ook, iedere dag opnieuw.

Changemakers noem ik hen, mensen die elke dag werken aan mensenrechten voor iedereen, met respect voor de grenzen van onze planeet. Denkers en doeners, met grote of kleine plannen. Passy werkt rond vrouwenrechten in Oost-Congo, Athit strijdt voor betere arbeidsomstandigheden in kledingfabrieken in Cambodja, Maman Migrant geeft medische en psychologische hulp aan vluchtelingen in Niger, Martin beschermt mens en natuur in Bolivia, Jorge vecht genderdiscriminatie aan in Peru, Rouba geeft Syrische vluchtelingen in Liba-

non hoop met hulp en opleidingen, Willy organiseert debatavonden in Oostende. Zij inspireren mij. Ze geven me het gevoel dat ik deel uitmaak van een grote levende puzzel van mensen en acties die samen internationale solidariteit voortstuwten en waarmaken, elke dag opnieuw, elk op hun eigen manier.

Mijn tip aan jullie is dan ook: wees halsstarrig in het principe, maar open in de uitvoering. Zoek die balans op, als een goede koorddanser. Wees principieel in het verdedigen van internationale solidariteit. Verdedig onbevreesd waarvoor je staat en laat je niet zomaar wegzetten als naïeve wereldverbeteraar of *Gutmensch*. Besef dat er niet één blauwdruk is, sta open voor

alle mogelijke manieren om internationale solidariteit waar te maken.

Wil je dit als consument doen door bewust de wereldwinkel te steunen of in de supermarkt voor fair trade of bioproducten te kiezen? Koop! Wil je je informeren om in gesprekken over corona duidelijk te kunnen maken dat de vaccins ongelijk verdeeld zijn? Lees en spreek je uit! Wil je professioneel aan de slag gaan bij een organisatie in het middenveld, de politiek of een sociale onderneming? Engageer je! Wil je changemakers ondersteunen? Doe een gift of versterk hen via sociale media! Wil je de keuze bewust maken in het stemhokje, omdat je gelooft dat politiek het verschil kan maken? Stem! Zoek je eigen

weg en respecteer de keuze van anderen. Trap niet in de val om te discussiëren over wie het meest activistisch of het meest pragmatisch is. Al deze verschillende manieren dragen bij tot een meer rechtvaardige wereld, het is net het amalgaam dat de beweging krachtig maakt. Het is die grote levende puzzel van acties die hoop geeft.

Els Hertogen is algemeen directeur bij 11.11.11.

**Wees
meer
Linda**

“ *Vraag hoe het gaat en luister oprecht, zonder te veel adviezen of oordelen.* ”

Linda is vroedvrouw in hartje Brussel. Ze begeleidt zwangere vrouwen die geen thuis hebben in ons land. Linda is een vrouw die mensen niet afrekent op de keren dat ze niet opdagen of dat ze niet doen wat er afgesproken werd. Integendeel, komen mensen niet opdagen, dan gaat ze hen zelf opzoeken. Zo komt ze in de meest arme buurten, ziet ze de meest schrijnende situaties en vraagt simpelweg hoe het met hen gaat. Ze luistert, onvoorwaardelijk. Ze kijkt naar wat er wel werkt, naar waar de sprankeltjes hoop zitten ... Door haar voelen mensen zich gehoord en gesteund.

In die moeilijke omstandigheden volgt ze de zwangerschap van de moeders op.

Moeders die zo goed mogelijk proberen te overleven. Niet in een gezellig warm huis met een mooie babykamer waar de doopsuiker en de babykleertjes al klaarliggen. Wel in een grauw kraakpand waar het vies ruikt, de toiletten smerig zijn, waar het koud is en angst overheerst.

Elk jaar komt Linda voor onze studenten verpleegkunde haar verhaal doen. Heel eenvoudig, heel gepassioneerd en krachtig, een kippenvelmoment. Steeds weer zijn we geraakt door de onvoorwaardelijkheid in de zorg die ze geeft. Als je haar hoort spreken, kan je alleen maar bewondering hebben voor haar passie, voor het optimisme en de veerkracht waarmee zij de wereld een stuk beter maakt. Telkens ben

“ *Focus op de lichtpuntjes, op de dingen die wel lukken, op de krachten en kwaliteiten die mensen wel hebben.* ”

ik van mijn sokken geblazen en oprecht geraakt door zoveel betrokkenheid.

Linda staat voor mij symbool voor twee zaken waarvan ik geloof dat ze de wereld een stukje beter maken. Het eerste is luisteren naar mensen, jong of oud, tijd maken om te luisteren naar de verhalen die er echt toe doen. Als mama, als vriendin, als docent, als buurvrouw, vragen hoe het gaat en oprecht luisteren zonder te veel adviezen of oordelen. Ook als vrijwilliger bij TEJO Leuven, een laagdrempelig huis waar jongeren gratis en anoniem terecht kunnen voor een luisterend oor, waar we geloven in de kracht van jongeren, is onbevooroordeeld luisteren vaak de sleutel tot hoop. En daar schuilt voor mij de tweede

tip: focus op de lichtpuntjes, op de dingen die wel lukken, op de krachten en kwaliteiten die mensen wel hebben. Door daarop te focussen, zie je een glans, een sprankel hoop ontstaan die mensen nodig hebben om weer verder te kunnen. Dat geeft ook mij hoop op een betere wereld.

Karen Dereymaeker is docent in de professionele bachelors Verpleegkunde en Vroedkunde aan de UCLL – campus Gasthuisberg.

A black speech bubble with a white outline, containing white text. The bubble has a rounded top and a tail pointing downwards. The text is centered and reads:

**Levenslang
leren maakt van
jou de beste
versie van jezelf**

“ Een ongeval kan je bewust maken van je tijdelijkheid en kwetsbaarheid. Mij motiveerde het om vrijwilligerswerk te gaan doen en mijn diploma te halen aan de Sociale School.

Mijn naam is Mustafa Harraq. Ik ben geboren en getogen in Genk, in de schaduw van de mijnschachten van Waterschei, als zoon van een mijnwerker. Iemand die opgroeide in een mijnwerkerswijk had weinig toekomstperspectieven. Je ging later in de mijn werken of, in het beste geval, bij Ford Genk. Of je was goed in sport en verdiende daar je boterham mee. Bijna was ik profvoetballer, maar ik had een zwaar ongeval. Na een paar maanden in een rolstoel en zware revalidatie had ik het geluk om te kunnen beginnen bij Ford Genk, de enige plek waar ik als kortgeschoolde met een medische beperking terecht kon. De mijnen waren ondertussen, de een na de ander, dichtgegooid.

Na mijn ongeval en bijna-doodervaring werd ik me bewust van mijn tijdelijkheid en mijn kwetsbaarheid. Dat motiveerde me om nog vrijwilligerswerk te doen nadat ik acht uur aan de band had gestaan bij Ford. Ik kreeg veel energie door mensen te helpen bij hun problemen en hun integratie in onze sterk veranderende samenleving. Dit resulteerde in heel wat erkenning van anderen die me sterk adviseerden om weer te gaan studeren. Studeren, hard werken om wat ik op straat had geleerd om te zetten in theorie, resulteerde in mijn eerste diploma. In 2007 studeerde ik af in het grauaat sociaal-cultureel werk in Heverlee en in 2010 als bachelor maatschappelijke advisering.

Tijdens mijn opleiding in Heverlee leerde ik de theorie kennen achter wat ik deed vanuit mijn buikgevoel. Bovendien ben ik nog sterker geworden door de nieuwe inzichten. Hierdoor heb ik een eigen methodiek ontwikkeld (*Score your goal*). Alles wat ik geleerd heb zet ik nu in binnen mijn job als levensloopbaancoach bij ACV. Ik begeleid vluchtelingen en asielzoekers, maar ook langdurig werkzoekenden en mensen met een burn-out. Door mijn opleiding heb ik mijn competenties en vaardigheden kunnen vergroten en uitbreiden en daardoor ben ik een expert geworden op verschillende domeinen. Ik kom in contact met mensen in armoede, daklozen, minderjarige asielzoekers en jongeren met heel wat randproblemen. Jongeren die nog op school zitten

probeer ik met een transitietraject (*flip the switch*) te motiveren om een diploma te halen.

Ik ben ook voorzitter en oprichter van vzw Genesis. Samen hebben we meer dan 60.000 bomen geplant in binnen- en buitenland: in Limburg maar ook in de woestijnen van Marokko en Palestina en Togo. Onze solidariteit gaat voorbij de Belgische grens. We zijn fier dat we meer dan 67.000 mensen in woestijngebied van drinkbaar water hebben voorzien. Ook hebben we meer dan 570 meisjes de kans gegeven om te studeren en zo te empoweren. Elke dag blijven we werken aan de sdg's, de Sustainable Development Goals: werelddoelen voor duurzame ontwikkeling waarmee we

extreme armoede, ongelijkheid, onrecht en klimaatverandering de wereld uit willen helpen. Daarnaast ben ik voorzitter van IGL, de Intercommunale vereniging voor hulp aan Gehandicapten in Limburg.

Ik wil de Sociale School Heverlee bedanken voor de kans en begeleiding die ik heb gekregen om een diploma te behalen. Dank je wel aan de directie, maar ook aan alle docenten die me hebben gevormd en me hebben geholpen om mijn doelen op een professionele manier te bereiken.

**Mustafa Harraq is levensloopbaancoach,
projectmedewerker bij ACV Innovatief –
Mind the Switch/Flip the switch.**

**Word steunfiguur
van niet-begeleide
minderjarigen**

“ *Word steunfiguur van een kind dat nieuw is in ons land. Jouw gastvrijheid is de mooiste solidariteit.* ”

In 2002 richtte ik, samen met een aantal mensen, Minor-Ndako op. Dit is een voorziening die niet-begeleide minderjarige vluchtelingen opvangt. Kinderen en jongeren uit alle windstreken kunnen er terecht. Dat is zoeken. Ze moeten zich aanpassen aan de sfeer van de instelling, aan een taal die ze niet begrijpen, aan ander eten ... Alsof ze plots op een andere planeet moeten leven, vaak met oorlogstrauma's in hun rugzak. En dat in een samenleving die daar hard op reageert. Het heeft me veel geleerd. Maar ik heb ook veel verdriet gezien.

In Mindor-Ndako ontmoette ik Selam, twaalf jaar, uit Ethiopië. Haar mama was overleden. Haar papa werd gezocht door

het regime. Via Parijs was ze in Brussel verzeild geraakt, waar ze normaal gezien zou worden opgevangen door familie. Ze besepte amper waar ze was beland, ze sprak de taal niet en ze had iets ongehooflijk kwetsbaars over zich. Ze raakte mij. Omdat we haar familie niet vonden, moesten we op zoek naar een pleeggezin. Ik kon niet anders dan me kandidaat stellen. Mijn gevoel was te sterk, ook al was het misschien niet helemaal deontologisch verantwoord als directeur. En zo werd ze zeventien jaar geleden deel van ons gezin.

Dankzij Selam ging onze wereld open en ontdekten we de Ethiopische cultuur en tradities. Mijn kinderen leerden dat niet iedereen in een gouden kooi wordt gebo-